

HOOGSPANNING 380 KV DOETINCHEM-WESEL

Betrokkenen bij het project kijken terug op het proces. Wat ging goed, wat kon beter? Hoe hebben ze de samenwerking met het ministerie van Economische Zaken en Klimaat (toenmalig ministerie van Economische Zaken/EZ) ervaren? De aanpak van projecten is maatwerk. De feedback uit de gesprekken, opgedane inzichten en ervaringen neemt het ministerie van EZK mee bij het nog beter betrekken van de omgeving van volgende projecten. De gesprekken met betrokkenen zijn gehouden in december 2017–januari 2018.

Matthijs Coops, adviseur TenneT TSO B.V. (initiatiefnemer)

Klaas Bakker, projectleider Tennen TSO B.V.

Coops: “Het project is van uitzonderlijk belang. Het gaat om de vierde maar veruit grootste Nederlands-Duitse energieverbinding, die de transport en uitwisselcapaciteit tussen de beide landen met vijftig tot zestig procent vergroot. Vooral de distributie en import van Duitse windenergie wordt hiermee beter gefaciliteerd. Naast de RCR-status [status rijkscoördinatie] heeft het project de Europese PCI-status [Project of Common Interest]. Twee Nederlandse TenneT-projecten hebben die status gekregen, naast Doetinchem-Wesel ook de Nederlands-Deense hoogspanningsverbinding over zee.”

“Bijna tien jaar geleden had omgevingsmanagement minder prioriteit in RCR-procedures. De RCR was en is er om zo doelmatig en snel als mogelijk belangrijke projecten te realiseren. De rollen van ministerie en initiatiefnemer waren minder duidelijk onderscheiden dan nu. De twee projectleiders van EZ en TenneT maakten samen een omgevingsanalyse.”

Bakker: “TenneT richtte zich vervolgens op de privaatrechtelijke kant van het project, zoals contacten met grondeigenaren en op de technische samenwerking met de Duitse partner Amprion. EZ ging aan de slag met de bestuurlijke stakeholders, ook internationaal. De toenmalige EZ- projectleider heeft heel wat gemeenten, Bezirken en Kreisen bezocht. Over het algemeen is het contact vanuit EZ met de decentrale overheden prettig gegaan.”

Coops: “Uit ons tevredenheidsonderzoek onder betrokkenen kwam naar voren dat de bevolking kritisch was, maar ook dat de overheden er coöperatief instonden. Bij de totstandkoming van het tracé hebben we goede overleggen gehad. Dat heeft ertoe geleid dat met veel wensen rekening kon worden gehouden.

Bakker: “Toen de uitvoeringsfase begon, na het afsluiten van de beroepsfase, was dat voor veel mensen het moment om te zeggen: ‘we maken er het beste van’. Dan moet je kijken wat je in de bouwfase nog voor mensen kunt doen. Dat begint met bereikbaar, beschikbaar en begripvol zijn. Er is een infocentrum geopend waar mensen konden binnenlopen en de frequentie van informatiemomenten is opgevoerd. Er was een telefoonnummer voor vragen en we hebben keukentafelgesprekken gevoerd. Je moet rekening houden met de cultuur van een streek. Het is belangrijk dat omgevingsmanagers dezelfde taal spreken als de mensen in het gebied, dat mensen elkaar begrijpen. Zeker hier in de Achterhoek. In de planfase was het toch al snel ‘daar komt Den Haag’.”

De RCR-evaluatie stelt onomwonden dat men zich bij de feiten heeft neergelegd, maar dat na de besluitvorming van acceptatie geen sprake was. Met een aantal partijen is onderhandeld en tot regelingen, ook financiële, gekomen. Een tiental grondeigenaren hebben op basis van de gedoogbepaling moeten toestaan dat TenneT werkzaamheden op hun terrein verricht of masten bouwt.”

“We hadden in de planfase nog meer aan informatie kunnen doen. Er is nu lange tijd gefocust op de formele mijlpalen in de procedure, terwijl je de omgeving beter mee zou kunnen nemen in het proces. Nu denken we: het is beter om continu in gesprek te blijven, dat is ook wat de minister later in zijn notitie over de rol van omgevingsmanagement aan de Kamer heeft geschreven.”

Lars Timmermans, bewoner tracégebied Oude IJsselstreek

“Tot voor kort liep een 150 kV-verbinding achter en over ons perceel. Nu is deze samengevoegd met de nieuwe 380 kV-verbinding die over de voorkant loopt. De plannen hebben geleid tot veel protest uit de omgeving. Vooral omdat de nieuwe masten erg hoog en groot zouden worden. Ik zag al snel dat het weinig uit zou halen. Een rijksproject, het landsbelang, het gaat toch wel door. Dat begrijp ik op zich ook wel, maar ik vind het wel kwalijk dat er nooit een goed antwoord is gekomen op de vraag waarom het niet ondergronds kon. Later heb ik begrepen dat voor ondergronds brengen van de verbinding twee convertors extra gebouwd zouden moeten worden en dat de kosten veel hoger zouden uitkomen. Zeg dat dan gewoon!”

“Ik ben in principe blij met het verwijderen van de 150 kV-verbinding achter het erf. Het ging in goed overleg, efficiënt en netjes. Maar het heeft niet voor iedereen goed uitgepakt.

“Geef vroegtijdig uitsluitel over uitkoop en de prijs die je gaat betalen als TenneT. Laat mensen niet anderhalf jaar wachten op de taxatie om ze dan op stel en sprong hun woning te laten vrijmaken als er akkoord is over de overname. Zorg er verder voor dat omwonenden een aanspreekbare contactpersoon bij TenneT hebben, zoals ik ook had. Daar is veel frustratie mee te voorkomen. Wees transparant over tracékeuzes, regel uitkoop snel en goed. Laat mensen niet in het ongewisse.”

Bas Kippers, beleidsadviseur gemeente Oude-IJsselstreek

“Oude IJsselstreek was niet blij met de aanleg van de hoogspanningsverbinding, maar de verbinding ging er toch komen. We hebben ons dus gericht op het bijschaven van het tracé en een verbeterslag op de inpassing. Het DRU Industriepark was daarin een belangrijk onderwerp. Het gaat om een voormalig fabrieksterrein met een aantal rijksmonumenten, een museumfunctie en een groot evenemententerrein waar ruimte moest blijven voor grote tenten en parkeren. Het is gelukt om samen oplossingen te vinden en dit terrein te ontzien. TenneT heeft in een van de rijksmonumenten nog een infolokaal gehad, dat heel goed heeft gefunctioneerd.”

“Rond het inpassingsplan hebben we veel overleg gehad en hebben we meegedaan in ontwerpessies. Wij zijn daar als gemeente heel goed bij betrokken. Rond de inpassing van de masten is goed gekeken naar een manier om het landschap te verbeteren. De masten zijn zo ontzettend hoog dat naar oplossingen gezocht moest worden, zonder te vervallen in schaamgroen. Dat hebben onze landschapsmensen opgepakt samen met de provincie, een door TenneT ingehuurd landschapsdeskundige en een rijksadviseur, ingeschakeld door EZ.”

“De relatie met TenneT was altijd goed, we hebben nog steeds wekelijks contact en dat gaat heel soepel. Het contact met EZ, zoals ik het heb meegemaakt, was prettig maar zakelijk. Wij hebben nog eens speciaal een tour door het gebied met hen gedaan om ze wat gevoel bij de omgeving te laten krijgen. Er zijn ook nogal wat wisselingen van de wacht geweest. Dat is soms heel lastig.”

Peter Drenth, wethouder Doetinchem

“Op het moment dat je in de Tweede Kamer besluit dat er een extra hoogspanningsverbinding met Duitsland moet komen, neem dan contact op met de regio. Dit besluit ging aan alles en iedereen voorbij. Wie leest er nu de Staatscourant? Het regulier overleg in de aanloopfase was goed. Later was het allemaal prima voor elkaar met een infocentrum, een maquette, duidelijke lijnen waar alles zou gaan lopen.”

“Er is wel heel zuinig geopereerd bij de uitkoop. Dat had soepeler en goedkoper gekund als eerder was uitgekocht. De strakke doelmatigheidseisen vanuit de regelgeving stonden hier soms op gespannen voet met een goede omgang met de mensen in het gebied. Aan de andere kant is het wel geld van ons allemaal dat zo doelmatig mogelijk besteed moet worden. EZ zit bovendien in de rol van toezichthouder, en moet het woud van regels nu eenmaal toepassen en zorgen dat iedereen overal gelijk wordt behandeld.”

“Het infocentrum van TenneT heeft goed gewerkt, de regionale omroep heeft een feuilleton kunnen maken over de werkzaamheden en alles heeft steeds goed in de krant gestaan. Daarnaast zijn we met mensen van mijn partij bij TenneT ontvangen voor een voorlichtingsbijeenkomst. Ook anderen zijn op die manier bij TenneT langs geweest. En het was niet verplicht, want geen onderdeel van de aanleg, maar toch is de overlast van het onderstation Langerak aangepakt met een geluidsscherm. Dat EZ de ruimte aan TenneT bood om dit allemaal zorgvuldig te doen, heeft het ministerie en TenneT veel goodwill opgeleverd.”

“Over het geheel genomen is de aanleg goed verlopen en gecommuniceerd. Daardoor is het hier ook nooit een heet politiek onderwerp geworden. Wel moet de regio vanaf de allereerste politieke besluiten goed worden betrokken.”